

Лекція 1
**Тема 1. Основи фінансів
підприємств**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

ННІ Бізнесу

Лектор:

Дробот Наталія Миколаївна

Питання лекції:

- 1. Суть і функції фінансів підприємств
- 2. Грошові фонди та фінансові ресурси
- 3. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи

Фінанси підприємств –

- це сукупність економічних відносин, що складаються на грошовій основі в процесі відтворення ВВП і пов'язані з кругооборотом виробничих фондів, формуванням і використанням грошових доходів і фондів грошових ресурсів підприємств незалежно від форм власності.

Фінанси підприємств –

- це економічна категорія, яка відображає сукупність грошових відносин з приводу формування, розподілу та використання доходів суб'єктів підприємницької діяльності.
- це система грошових відносин, що виникають при формуванні та використанні грошових надходжень підприємств у процесі розширеного відтворення.

Об'єктом фінансів підприємств

вважаються економічні відносини, пов'язані з рухом грошових засобів у процесі створення та споживання валової продукції, формування та використання коштів фондів, що забезпечують розширене відтворення.

Суб'єктами фінансів підприємств

вважається діяльність
юридичних осіб, яка пов'язана з
виробництвом продукції,
наданням послуг, використанням
робіт.

Фінанси підприємств мають такі ознаки:

- виражають реально існуючі у суспільстві виробничі (економічні) відносини, мають об'єктивний характер та специфічне суспільне призначення, що дає підстави вважати їх економічною категорією;
- мають розподільчий характер, грошову форму вияву;
- розподіл та перерозподіл вартості супроводжується рухом грошових коштів, які приймають форму фінансових ресурсів – матеріальних носіїв фінансових відносин.

Функції фінансів підприємств:

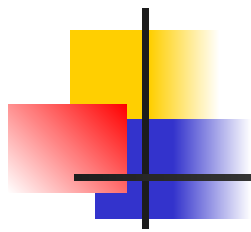
-
- формування грошових доходів і фондів грошових ресурсів підприємства;
 - використання грошових доходів і фондів грошових ресурсів підприємства;
 - контроль за повнотою і правильністю формування і використання грошових доходів і фондів грошових ресурсів підприємства.

Мета організації фінансів підприємств -

ресурсно забезпечити безперервність
кругообороту виробничих фондів,
економічний і соціальний розвиток
підприємства задля задоволення суспільних
і особистих потреб.

Принципи організації фінансів підприємств :

комерційного (господарського) розрахунку

плановості

створення фінансових резервів

господарсько-оперативна самостійність

самоокупність і самофінансування

матеріальна зацікавленість

матеріальна відповідальність

грошовий контроль

Принцип плановості

полягає у розробці економічно обґрунтованого фінансового плану як складової плану економічного і соціального розвитку підприємства (бізнес-плану), в результаті якого забезпечується ресурсне збалансування видатків, передбачених планом з усіх напрямів діяльності, та створюються передумови рентабельної роботи підприємства і фінансової стійкості впродовж планового періоду.

Комерційний розрахунок

як метод господарської діяльності ґрунтується на сумірності в грошовій формі витрат і доходів з таким розрахунком, щоб підприємство повністю відшкодувало свої витрати за рахунок доходів від своєї діяльності і отримувало прибуток, було рентабельним.

Створення фінансових резервів

це резервування власного капіталу на випадок виникнення непередбачених обставин, що зумовлюють додаткову потребу в коштах, для швидкого реагування і уникнення фінансових затруднень (списання непокритих збитків від стихійного лиха, надання фінансової допомоги при тимчасових фінансових ускладненнях в структурних підрозділах, списання збитків від господарської діяльності тощо).

Грошові фонди –

це та частина грошових
надходжень, які мають цільове
призначення.

До грошових фондів підприємства належать:

Статутний фонд призначений для інвестування в оборотні і необоротні активи.

Амортизаційний фонд використовується для фінансування капітальних вкладень та капітального ремонту.

Резервний фонд – який створюється за рахунок чистого прибутку підприємства для забезпечення фінансування непередбачених витрат.

До грошових фондів підприємства належать:

Фонд споживання (фонд оплати праці + фонд матеріального стимулювання + фонд соціальних потреб) — для фінансування відтворення робочої сили та соціально-культурних заходів.

Фонд нагромадження — для вдосконалення і розвитку підприємства.

Фінансові ресурси —

це кошти, акумульовані у фондах грошових ресурсів (статутний капітал, пайовий капітал, додатковий вкладений капітал, інший додатковий капітал, резервний капітал), та частину коштів, яка використовується в не фондівій формі (нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування).


```
graph TD; A[Власні] --- B[За джерелами формування фінансові ресурси є:]; B --- C[Позичені]; B --- D[Залучені];
```

Власні

*За джерелами
формування
фінансові
ресурси є:*

Позичені

Залучені

Власні грошові ресурси

кошти, що перебувають у розпорядженні підприємств і використовуються на статутні потреби.

Власний капітал

Склад

Статутний капітал

Пайовий капітал

Додатковий
вкладений капітал

Інший
додатковий капітал

Резервний капітал

Нерозподілений
прибуток

Призначення

Формування основних фондів
та інших необоротних активів

Участь у формуванні
оборотних активів

Фінансування заходів
соціального призначення

Довгострокові фінансові
інвестиції

Покриття непокритих збитків

Позичені ресурси

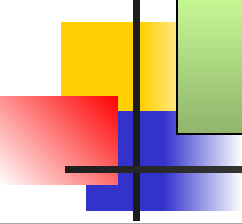
у формі довгострокових і
короткострокових позичок
банків та інших кредитних
установ

Залучені ресурси

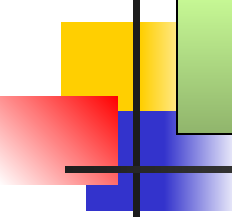

у формі комерційного
кредиту та іншої
кредиторської
заборгованості

**За способом формування
фінансові ресурси поділяються :**

-
1. Ті, що створюються при заснуванні підприємства, тобто за рахунок внесків засновників у статутний фонд;
 2. Створюються за рахунок власних та прирівняних до них коштів, тобто за рахунок грошових надходжень і доходів (прибутку);

**За способом формування
фінансові ресурси поділяються :**

-
3. Ті, що мобілізуються на фінансовому та кредитному ринках: акції, облігації, інші цінні папери та кредити й інвестиції;
 4. Надходять в порядку розподілу грошових надходжень: дивіденди, відсотки, купони, доходи на пайові внески, страхові відшкодування, субсидії, дотації тощо.

Фінансова діяльність —

це система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей.

Зміст фінансової роботи полягає у:

-
- фінансовому плануванні і прогнозуванні;*
 - оперативній фінансовій роботі;*
 - контрольно-аналітичній роботі.*

**Фінансове
планування і прогнозування
передбачає розробку:**

- *перспективного фінансового плану;*
 - *поточного фінансового плану;*
 - *оперативного фінансового плану.*

Оперативна фінансова робота пов'язана з:

- формуванням і використанням власного капіталу;
організацією грошових потоків у процесі
кругообороту виробничих фондів;*
- формуванням і використанням прибутку;*
- організацією розрахунково-касових операцій;*
- залученням у господарський оборот банківських
кредитів та коштів інших кредиторів;*
- оперативним реагуванням на можливі фінансові
ризики та запобіганням фінансових втрат;*
- своєчасністю погашення боргових зобов'язань і
запобіганням непродуктивних витрат тощо.*

Контрольно-аналітична робота пов'язана з:

- організацією поточного і підсумкового фінансового контролю;*
- розробкою заходів щодо використання резервів зміцнення фінансового стану;*
- забезпеченням своєчасного і повного виконання передбачених заходів щодо зміцнення фінансового стану підприємств і організацій.*

Основні завдання фінансової служби

- Ресурсне збалансування операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства;
- Оперативне управління фінансами підприємства;
- Виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом, банками, суб'єктами господарювання, працівниками, засновниками і учасниками підприємства;
- Пошук резервів збільшення валового і чистого прибутку підприємства;
- Збереження і примноження власного капіталу підприємства.

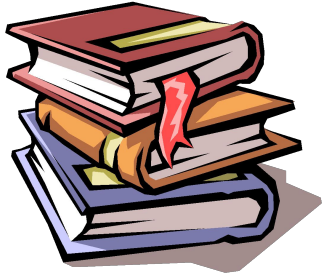
Домашнє завдання

1. Особливості фінансів підприємств різних форм власності та видів діяльності.
2. Функції та обов'язки фінансового менеджера на підприємстві.

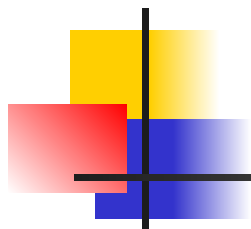
План семінарських занять

- 1. Сутність і принципи організації фінансів підприємств.
- 2. Фінансові ресурси підприємства, їх формування і використання.
- 3. Зміст фінансової роботи.

Навчальні завдання індивідуальної роботи

- Особливості організації і функціонування фінансів підприємств різних форм власності та видів діяльності

Дякую за увагу!